

Riskhanteringsplan gällande översvämningssrisker i Haparanda

Fotograf: Haparanda kommun

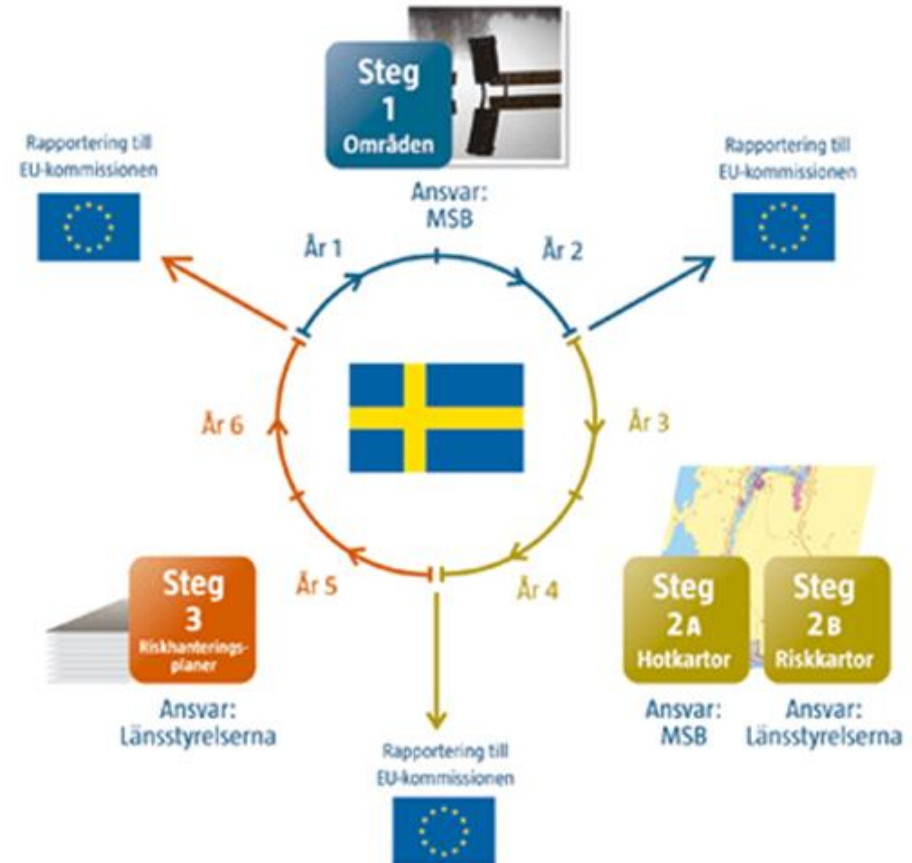
Översvämningsförordningen

- **EU-direktiv**

MSB identifierar orter med betydande översvämningsrisk

MSB arbetar fram hotkartor och Länsstyrelsen riskkartor

Länsstyrelsen framställer riskhanteringsplaner

Steg 1
Områden

Steg 2 A
Hotkartor

Steg 2 B
Riskkartor

Steg 3
Riskhanteringsplaner

Varför?

- Målet är att värna om viktiga värden för samhället utifrån fyra fokusområden:
 1. Människors hälsa
 2. Ekonomisk verksamhet
 3. Miljön
 4. Kulturarvet
- För att uppnå detta tas mål fram för orten och för tre flödesnivåer:
 - 50-årsflöde
 - 100-årsflöde
 - Beräknat högsta flöde
- Utifrån målen formuleras åtgärder

Utgångsläge

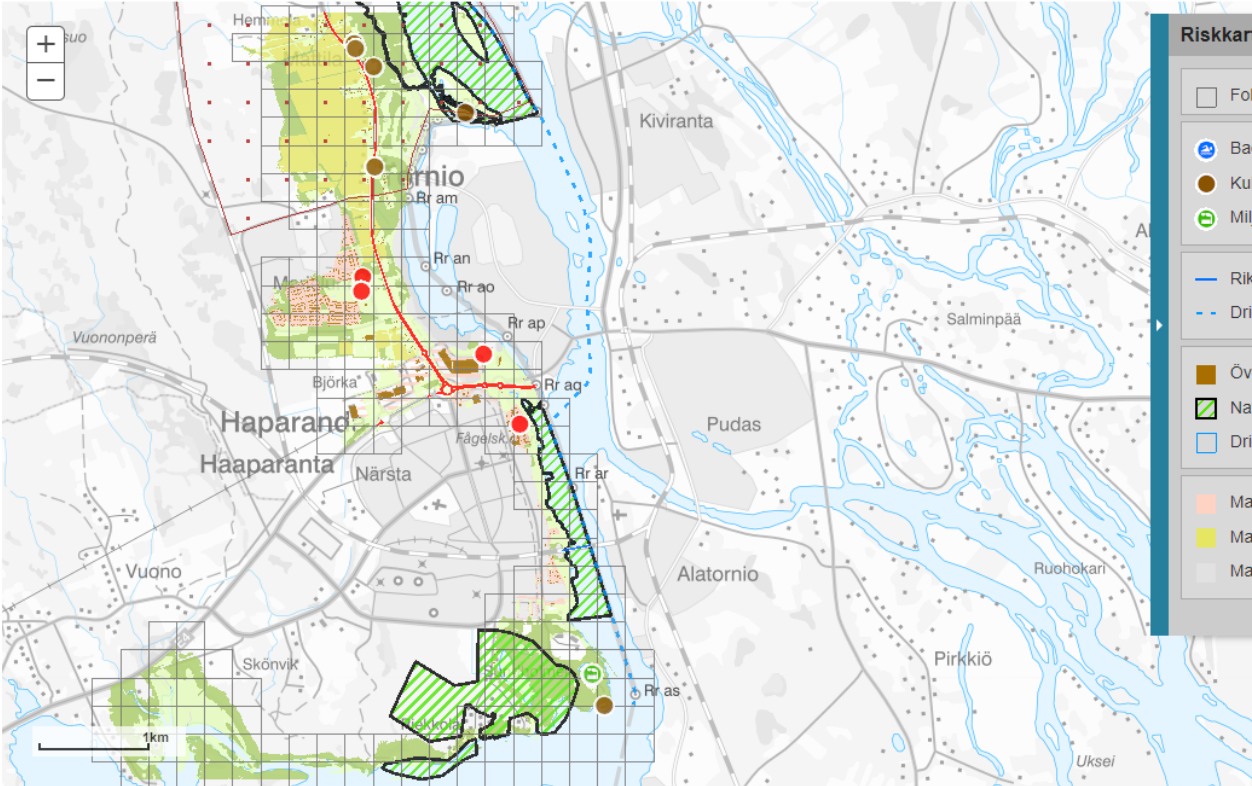

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Översvämningsportalen

Kontakt

Information Enkel karta Avancerade kartor Hämta data Rapporter ▾

Riskkartor

- Folkbokförd befolkning (klicka på en ruta i kartan)
- Badvatten
- Kulturarv
- Miljöfarlig verksamhet
- Riksentresse, järnväg
- Dricksvatten förekomst, vatten
- Översvämmade byggnader
- Natura 2000
- Dricksvattenförekomst, sjöar c
- Markyta bebyggelse
- Markyta odlad mark
- Markyta torg

Teckenförklaring

- Ekonomisk verksamhet
- Miljö
- Människors hälsa
- Riksentresse, väg
- Kulturarv
- Naturreservat och nationalpar
- Vattenskyddsområden
- Markyta industriområde
- Markyta skog
- Markyta öppen mark

Karta Gråskala Flygbild

Plansystem: Sweref 99 TM | © översvämningskarteringar MSB | © bakgrundskarta Lantmäteriet

Vad har det resulterat i?

Resultat-mål	50års flöde	100års flöde	Beräknat högsta flöde
Människors hälsa	<ul style="list-style-type: none"> Allmänheten är informerad om översvämningsriskerna samt hur de kan förbereda sig mot en översvämning. Upprätthålla god samordning och inriktning med samhällsviktiga aktörer. 		
	<ul style="list-style-type: none"> Avloppsrening samt distribution av värme, el och vatten ska fungera. 		
Ekonomisk verksamhet	<ul style="list-style-type: none"> Vid nybyggnation eller omlokalisering av samhällsviktiga funktioner ska hänsyn tas till översvämningsrisker. 		
	<ul style="list-style-type: none"> Ingen järnväg och väg ska utsättas för oacceptabel avbrottsid på grund av en översvämning. Översvämningsrisken ska alltid beaktas vid nybyggnation. 		
Miljö	<ul style="list-style-type: none"> Översvämning ska inte medföra långtgående eller omfattande konsekvenser för miljön. Åtgärder för hantering av översvämningsrisker ska inte påverka möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten. 		
Kulturarv	<ul style="list-style-type: none"> Inga kulturarvsobjekt eller områden klassade som riksintresse kulturmiljövård ska ta permanent skada på grund av en översvämning. 		

¹ Samhällsviktiga aktörer är ägare eller driftansvarig för samhällsviktig verksamhet. Samhällsviktig verksamhet är samhällsfunktioner som konstateras vara av särskild betydelse för upprätthållandet av samhällets funktionalitet.

² För att bedöma acceptabel avbrottsid krävs en bedömning av hur lång tid det skulle ta för konsekvenserna av ett avbrott eller allvarlig störning att bli oacceptabla.

³ Statligt byggnadsminne, museum, byggnadsminne eller fast fornlämning.

Uvärdering cykel 1

Resultatmål	Åtgärd	Specificerad åtgärd	Utvärdering
1. Allmänheten är medveten om översvämningsriskerna samt hur de kan förbereda sig mot en översvämning	1.1 Genomföra informationskampanj till allmänheten.	1.1.1 Ansvarig part kommer tillgängliggöra riskhanteringsplanen via Länsstyrelsens hemsida.	Genomfört
	1.2 Följ upp och revidera befintliga översvämningskartor	1.2.1 Länsstyrelsen kommer genomföra uppföljning för att bedöma om kartorna behöver ändras på grund av väsentliga förändringar av informationen i kartan.	Genomförs löpande vid behov
		1.2.2 Gemensamma hydrauliska modeller tas fram för Sverige och Finland	Genomfört. En gemensam hydraulisk modell har tagits fram för översvämningskartering i Torneälven.
2. Upprätthålla god samordning och inriktning med samhällsviktiga aktörer.	2.1 Upprätta rutiner för tidig varning	2.1.1 Haparanda kommun ska använda sig av SMHI:s varningar som ett hjälpmedel för att få tidig varning.	Genomfört. SMHI:s och FMI:s data används vid riskbedömning.
	2.2 Utarbeta former för hur lägesbilden ska spridas till samhällsviktiga aktörer och allmänheten	2.2.1 Ansvariga parter åtar sig att använda WIS för att få en samlad lägesbild vid översvämnningar. 2.2.2 Haparanda kommun ska ha en aktuell informationsplan för extern och intern informationsspridning.	Genomfört. WIS används som primärt system för att förmedla lägesbilder vid översvämnningar. Genomfört. Information till allmänheten, i form av en broschyr, har tagits fram i samarbete mellan Länsstyrelsen Norrbotten, ELY-centralen i Lappland samt Haparanda och Torneå kommuner.
3. Avloppsrening samt distribution av värme, el och vatten ska fungera.	3.1 Utred hur tillgången till rent dricksvatten ska säkerställas.	3.1.1 Haparanda kommun ska utreda möjligheten att koppla in sig mot Torneås dricksvattennät.	Pågående. Utredning fortgår.
	3.2 Undersök hur elförsörjningen till centrala funktioner kan säkras.	3.2.1 Ställverket i centrala Haparanda ska flyttas till högre belägen plats.	Ej startat. Ytterligare utredningsarbete är nödvändigt innan projektering kan påbörjas.
	3.3 Utred reningsverkets förutsättningar att säkerställa driften vid översvämning	3.3.1 Haparanda kommun ska se över möjligheterna att skydda ex avloppsnätet genom att plugga på strategiska ställen så att en översvämning inte slår ut hela nätet samt undersöka vilka verksamheter som påverkas. 3.3.2 Haparanda kommun åtar sig att ta fram en plan som bland annat ska redogöra för hur ett äldreboende ska hantera en situation där de inte kan använda avloppssystemet under en längre period.	Ej startat. Ytterligare utredningsarbete är nödvändigt innan projektering kan påbörjas. Ej startat. Ytterligare utredningsarbete är nödvändigt innan planering kan påbörjas.
4. Vid nybyggnation eller omlokalisering av samhällsviktiga funktioner ska hänsyn tas till översvämningsrisker.	4.1 Invallning av värdefulla områden/objekt för att skydda lokala objekt med stort ekonomiskt värde.	4.1.1 Ansvariga parter ska höja den norra skyddsvalLEN.	Pågående. Projektering har startat. Framtagande av tillståndsansökan pågår.
5. Översvämningsrisken ska alltid beaktas vid nybyggnation.	5.1 Beakta översvämningsrisken vid fysisk planering och nybyggnation.	5.1.1 Ansvarig part åtar sig att enligt Plan- och bygglagen lokalisera bebyggelse och byggnadsverk till mark som är lämpad för ändamålet. I lämplighetsprövningen ingår risken för översvämning och erosion.	Genomförs kontinuerligt för översiktsplaner och detaljplaner samt vid bygglovsprövning.
		5.1.2 Ansvarig part åtar sig att enligt Plan- och bygglagen, i detaljplaner, bedöma ifall lokaliseringen av bebyggelse kan antas bli olämplig bl.a. med hänsyn till risken för översvämning och erosion.	Genomförs kontinuerligt för översiktsplaner och detaljplaner samt vid bygglovsprövning.

Förslag till åtgärder

Människors hälsa	Ekonomisk verksamhet	Miljön	Kulturarvet
A11. Genomföra informationskampanj till allmänheten.	B11. Placera samhällsviktiga funktioner utanför område med översvämningsrisk.	C11. Genomföra en inventering av miljöfarliga verksamheter samt riskklassning av förorenade områden som ligger inom riskområdet samt utreda hur dessa påverkas av en översvämning.	D11. Dokumentera kulturarvsobjekt inom översvämningsområdet.
A12. Informera berörda fastighetsägare och verksamhetsutövare om översvämningsrisken.	B12. Invallning av värdefulla områden/objekt för att skydda lokala objekt med stort ekonomiskt värde.	C12. Utred vilka fysiska åtgärder som kan genomföras för att begränsa översvämningsriskerna.	D12. Invallning av värdefulla områden/objekt för att skydda lokala objekt med högt kulturvärde.
A13. Följ upp och revidera befintliga översvämningskartor	B21. Risk för översvämning ska beaktas i projektering av ombyggnad av väg- och järnvägsnätet.	C21. Vid planerandet av översvämningskydd ska det utvärderas hur genomförandet kan påverka miljö kvalitetsnormerna.	
A14. Upprätta utrymningsplan för berörd befolkning	B31. Beakta översvämningsrisken vid fysisk planering och nybyggnation		
A21. Upprätta rutiner för tidig varning.			
A22. Utarbeta rutiner för informationsinsamling till en samlad lägesbild.			
A23. Utarbeta former för hur lägesbilden ska spridas till samhällsviktiga aktörer och allmänheten			
A24. Genomföra övningar kopplat till översvämningsrisken.			
A25. Hantera konsekvenserna av en översvämning genom samarbete med frivillig verksamhet.			
A31. Identifiera och klassificera de distributionsbyggnader som ägs av Haparanda stad och påverkas av ett BHF-flöde inom riskområdet gällande funktion och sårbarhet för översvämning.			
A32. Utred hur tillgången till rent dricksvatten ska säkerställas			
A33. Undersök hur elförsörjningen till centrala funktioner kan säkras.			
A34. Utred reningsverkets förutsättningar att säkerställa driften vid översvämning.			

- Framtagna som rekommendationer för att uppnå målbilden
- Påvisar den insats som krävs för att leva upp till målbilden
- Förslag till åtgärder kan dessutom ligga till grund för fastställda åtgärder.

Samrådsprocessen

Avgränsningssamråd

- Hösten 2020
- Haparanda kommun, Trafikverket, Vattenmyndigheten, Gränsälvscommissionen samt internt på Länsstyrelsen

Samråd om riskhanteringsplan och miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

- Mars (april) - maj (augusti) 2021
- Samrådsmöte med Vattenförvaltningen
- Haparanda kommun, internt på Länsstyrelsen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Norrbottens läns landsting, Trafikverket, Gränsälvscommissionen mfl.

Fastställda åtgärder

Specificerad åtgärd	Ansvarig part	Genomförande
Ansvarig part kommer tillgängliggöra riskhanteringsplanen via Länsstyrelsens hemsida.	Länsstyrelsen i Norrbottens län	Löpande
Länsstyrelsen kommer genomföra uppföljning för att bedöma om kartorna behöver ändras på grund av väsentliga förändringar av informationen i kartan.	Länsstyrelsen i Norrbottens län	Behovsstyrt
Ansvariga parter ska ta fram en beredskapsplan för hantering av översvämningshändelse.	Haparanda kommun Länsstyrelsen i Norrbottens län	Till 2027
Haparanda kommun ska använda sig av SMHI:s varningar som ett hjälpmedel för att få tidig varning.	Haparanda kommun	Löpande
Haparanda kommun ska ha en aktuell informationsplan för extern och intern informationsspridning.	Haparanda kommun Länsstyrelsen i Norrbottens län	Löpande
Haparanda kommun ska utreda möjligheten att koppla in sig mot Torneås dricksvattennät.		Till 2027
Ställverket i centrala Haparanda ska flyttas till högre belägen plats.	Haparanda kommun	Till 2027
Haparanda kommun ska se över möjligheterna att skydda ex avloppsnätet genom att plugga på strategiska ställen så att en översvämning inte slår ut hela nätet samt undersöka vilka verksamheter som påverkas.	Haparanda kommun	Till 2027
Ansvarig part åtar sig att enligt Plan-och bygglagen lokalisera bebyggelse och byggnadsverk till mark som är lämpad för ändamålet. I lämplighetsprövningen ingår risken för översvämning och erosion.	Haparanda kommun	Löpande
Ansvariga parter ska höja den norra skyddsvallen.	Haparanda kommun Fastighetsägare	Till 2027
Ansvarig part åtar sig att enligt Plan-och bygglagen, i detaljplaner, bedöma ifall lokaliseringen av bebyggelse kan antas bli olämplig bl. a. med hänsyn till risken för översvämning och erosion.	Haparanda kommun Länsstyrelsen i Norrbottens län	Löpande

- Åtgärderna ska genomföras
- Länsstyrelsen följer årligen upp dessa åtgärder
- Rapporteras till MSB under februari varje år

Åtgärder som är viktiga för båda länder och som fortsättningsvis kan utvecklas genom samarbete.

- I båda planerna föreslås att den nordliga översvämningssvallen i Suensaari ska höjas. Arbetet ska utföras i samarbete mellan svenska och finska myndigheter.
- I båda planerna finns en åtgärd vars syfte är att förhindra spridning av avloppsvatten vid en översvämning. Avloppsreningsverket ligger i Haparanda men det sköter om reningen för både Haparanda och Torneå.

Övriga viktiga gemensamma åtgärder där gränsöverskridande samarbete behövs är för översvämningsskartläggningar, utveckling av översvämningssprognoser och – varningssystem, informationsåtgärder vid översvämning och övning kopplat till översvämningssrisken. Användning av tillfälliga översvämningsskydd kan också utvecklas i samverkan längs Torne älv.

